

ESCAC I MAT

Domènec Ardid i Climent*

Sovint els guionistes pauen de la realitat per relatar llurs històries. A vegades, però, això resulta funest.

La visió de la foscam enarborada li féu perdre l'esma; se'l veia atabalat, amb els ulls esbatanats davant aquella situació insospitada. Va alçar els greps com volent gratar el cel. De segur que m'havia pres per un espanyaportes. Amb cabotades em feia signe de prendre tot el que fitara al meu voltant. Em calia, doncs, explicar-li fil per randa per quins set sous em trobava encanonant-lo en casa seua. Vaig trencar el glaç.

—No em coneix? —Jo li pregunte.

—No l'he vist en ma vida —contesta rogallós.

—Em dic Pere Ollé.

Li va caure el món als peus. No podia traure l'entrellat d'aquella escena. Ell, guionista de professió, assistia de protagonista a una representació que el treia de polleguera. Va alçar el cap amb un posat de contrarietat.

—No és possible!!! Vostè per aquí? —féu tot esguardant-me al rostre.

Em vaig maleir els ossos de topar-me amb un guionista set-ciències. Tot començà un divendres després de sopar. Havia estat una jornada esgotadora i no tenia gana —a mi el cansament me la lleva—. Tan sols vaig picar tres o quatre mandonguilles amb una llesca de pa i un bon got de vi *Jumilla* a vessar. Al mateix temps que engegava el televisor, calava foc a un *Fortuna Light*. No sóc un assidu teledivent de TV4, el nostre canal autonòmic, però divendres a les deu del vespre les opcions no són del tot afalagadores: pels canals estatals, la VHF, amb el programa de la inclita Mayra i les seues meques, es considera ja més que periclitat i no engresca ni els més endarrerits espectadors; la pel. lícula de la UHF, una comedieta sudamericana, no s'adeia amb els meus gustos televisius. Quant a TV3, la seua «Història imprevista» estava a tocar del final. Tan sols restava, doncs, el canal valencià. Tot just feia un mes que havia encetat una sèrie negra, «Relats de suspens», que ja gaudia entre el públic d'una considerable grapa. El valor psicològic dels personatges era força aconseguit. El fil narratiu ben portat al

(*) Oliva (La Safor), 1959. Estudis de Filologia. Professor Numerari de F. P. de Català al Principat. Actualment és Professor Agregat a l'IB «Roc Chabàs» de Dènia. També ensenya literatura al Curs Superior de l'ICE de «Linguística Valenciana i la seua didàctica».

llarg de les històries feia dubtar de gairebé tots els participants. I la característica principal del «feuilleton» consistia en acabar l'espectacle amb un enigma sobre la identitat de l'homicida o el mòbil de l'assasi. Sobre aquest tema versaven totes les converses durant la setmana següent, a l'oficina, a la perruqueria, al forn, etc... tot reduint a l'anonimat els comentaris esportius del cap de setmana i de les supersèries ianquis matutines.

La cinquena emissió s'emetia aquell divendres. Va començar, com és de rigor, amb l'escena general de la situació del lloc on es desenvoluparia la història: una estació d'esquí idònia per a la pràctica de l'esport blanc. Això ja em va sorprendre un xic. A mesura que l'acció avançava, aquell relat, tant l'espai com l'argument, em resultava francament familiar. La sorpresa inicial anava transformant-se en irritació i basarda, alhora.

Vaig tenir una estona de relax en aparèixer els spots publicitaris que m'indicaven el sempitern interval. Em vaig fer el cor fort de cara a la represa del film, tot pensant que el món és ple de coincidències i esperant que el relat seguiria d'una manera diferent de la que pensava.

Però res d'això no va ocórrer. Es més, detalls d'aquells que cataloguem d'insignificants i que, fins i tot, la seua memòria ja havia desemmagatzemat, es concretitzaven a la pantalla d'una forma fefaent. Em sentia sotjat. D'una revolada, em vaig incorporar accelerat i em vaig atansar a la finestra. Vaig descórrer el cortinatge. Encara sort! No hi havia ningú. Vaig abaixar la vista cap al carrer. Era gairebé desert. Tan sols un vianant ressagat, una parella que trotava fent-se persigolles, un gat que ensumava en una bossa d'escombraries. D'esma, vaig tornar al meu seient i m'hi vaig deixar caure de tot el meu pes, més anorreat que mai. Vaig pensar en la possibilitat d'un altre individu que haguera viscut la mateixa experiència que jo mateix. Massa casualitat!, vaig rumiar.

La música de Mike Oldfield m'indicava la fi de l'emissió. La gola seca i amb ganes de perbocar, vaig esperar l'aparició dels noms responsables d'aquella insolència. Sabia que hi trobaria el delator del meu secret. Vaig prendre nota dels possibles malefactors a mesura que anaven apareixent a la «caixeta lluminosa». Ningú no em sonava de res. Un colp enllestida la faena, un al.luvi de preguntes a guisa de fotogrames se'm lliscava per la clepsa sense cap possibilitat de solució: Qui compartia el meu secret? Per què l'havia donat a conèixer a tots els valencians, part de murcians, de manxecs, d'aragonesos, i d'algun català que podia fruir de les nostres imatges mitjançant l'ajut d'un amplificador casolà? Com se n'havia assabentat? Es clar que ho havia fet a graecient i en detriment de la meua persona. El meu cap era un mar de dubtes. No sabia quin havia de ser el primer pas a emprendre.

Fet i fet, però, tot i que «Relats de suspens» era una producció pròpia del canal autonòmic del País Valencià, no podia d'estar-me d'esbrinar aquelles qüestions i més quan m'havien carregat els neulers. Vaig anar al piltre rumiant aquells pensaments. Obsessionat, vaig passar la nit del lloro.

A l'endemà, vaig fer les primeres gestions encaminades a descobrir l'ago-

sarat sicofanta. Tard o d'hora ensopegaria amb ell i se les hauria amb mi; n'estava segur. Vaig consultar en una guia telefònica els números corresponents a les oficines de la producció policíaca valenciana. D'una cabina telefònica estant, vaig marcar el número del despatx setí al carrer Jaume Roig, enclavat al bell mig d'una zona residencial que em reportava mals records. La meua ex-núvia, Júlia, protagonista i víctima de la història, hi havia viscut fins que va conèixer el seu amic teutó que estudiava al Col·legi Alemany tot just a tocar de casa seua. Al capdavant, havia de ser-li funesta aquella nova amistat.

A l'altre extrem del fil telefònic em va contestar una veu femenina:

—Diga'm? Produccions «La Catalana».

—Sóc un novel·lista interessat pels relats negres. Voldria entrar en contacte amb el responsable de la idea de l'últim de «Relats de suspens», emés ahir mateix.

—Ah, deu voler parlar amb el senyor Xavier Conill, guionista de la sèrie. No hi és en aquests moments. Dissabte no treballem. Jo sóc aquí per atendre trucades urgents. Haurà de telefonar dilluns al matí, si us ve bé.

—Dilluns no puc. Vet per on he de prendre l'avió cap a Barcelona per assistir a unes jornades de novel·lística catalana contemporània —vaig fer-li tot invocant entre dents la mare del menda en termes no gens edificants.

—Si vol veure'l avui mateix, li puc donar l'adreça del seu domicili particular i el seu número de telèfon per si desitja trucar-li.

—Li ho agrairia tant! —li vaig mormolar.

Tan bon punt em va donar tota la informació vaig penjar. Vaig empassar-me la saliva. Em trobava a mig camí del meu objectiu: fer-li la pell a l'únic que em podia fer la guitza.

El guionista susdit era prou conegut en l'àmbit cinematogràfic valencià. Era una de les patums fàtua que no havia quallat mai d'una manera definitiva. Li faltava aquell toc d'originalitat propi dels grans creadors. Aquí una altra vegada havia ratificat la seua fama. Em vaig traure de la butxaca de l'abric la ferramenta per posar-la a punt d'escorpir foc. Era una petita Walter del nou curt que havia aconseguit gràcies a un amic que treballava en una armeria. Li vaig aplicar el silenciador amb molta cura abans de tornar-la al seu lloc d'origen i em vaig dirigir cap a l'adreça que m'havia proporcionat la secretaria sense deixar de desengrapar-ne l'empunyadura. Tenia tan sols dues bales. Prou, vaig pensar, per liquidar-lo.

Quan em vaig trobar a les envistes de l'edifici al carrer La Pau, vaig meditar el meu pla per tal de no tenir ni un melic per lligar. No em calia actuar a la babalà.

Era prop de les dotze del migdia. M'hi vaig atansar a la finca entre la multitud de gent que anava i venia sense cap rumb fix. Vaig empènyer sigilosament la porta de l'entrada. No va grinyolar. El corredor del hall era llarg i més net que una patena. A la dreta s'arregleraven totes les bústies en tres files simètriques. M'hi vaig fixar on s'allotjava el pardal endeví del guió. Un poc més endavant, a l'esquerra, hi era el quiosquet del porter. Em

vaig enfilear escales amunt a la insabuda del guardià que, perfectament uniformat, llegia delitosament i absort com un badoc L'Alcázar. L'uniforme s'adeia a bastança amb l'estructura modernista de l'edifici, cal dir-ho tot. Vaig haver de gastar sabata i no l'ascensor per tal de no cridar l'atenció del cerber dretà.

Arribat al quart replà, em vaig creuar amb una mestressa que eixia del número 7 amb presses i coreres, portamonedes fortament engrapat i a tocar del seu si, com a lloc intocable que representa. Veure-la i no tot va ser u. Devia haver posat el dinar a coure al mínim per aprofitar aquella estona comprant; m'ho indicaven les meues narius que flairaven una suculent paella.

En aplegar a la porta 8 vaig sentir un calfred que em recorregué l'espinàs. Tot seguit em vingué una onada de suor i un encogiment de cor momentani que vaig haver de resistir amb molta sang freda. Vaig prémer el timbre. De fora estant encara, vaig sentir la pregunta de rigor. Les mateixes paraules dites a la secretària per telèfon van ser pronunciades per segona vegada, encara que amb un to bastardós. Unes passes que feien cap a la porta van ressonar. Es féu una llarga estona de complet silenci, esmerçat, sens dubte, per espiar-me per l'espiaell. Devia dur un aspecte asserenat perquè, tot seguit, l'home despassà la balda i obrí la porta, això sí, lentament. S'havia empassat l'esquer.

Vam encaixar i em féu passar amablement a un gran saló quadrat, tot encatifat i luxós amb peces d'estil. Déu n'hi do quin luxe! Estava abillat amb un batí vermell i duia els cabells revoltats. Una paret servia de biblioteca, curulla de prestatges que recollien enciclopèdies de tot tipus, sobretot pertanyents al camp artístic. Al bell mig hi havia encaixat un aparell de televisió. El vídeo no se'l veia: devia estar dissimulat en algun calaix adjacent. A frec seu, la inevitable cadena musical Pioneer quadrafònica, amb un elapé de Barry White al plat donant les primeres musicals. Els bafles, com cal, s'hi trobaven estratègicament situats.

Em va invitar a seure a un sofà supermodern d'aquells que et xuclen fins a un pam del terra. Va abaixar el volum per tal de no interferir la nostra conversa. Era el típic home de negocis, a dir pel físic: galiassa rabassut, d'uns quaranta-cinc anys, amb poc cabell, que duia bigotí prim de guàrdia civil retirat i amb una pronunciada corba de la felicitat que tibava descaradament els botons del barnús.

—Potser no era el moment més adient per rebre'm pel que sembla —li vaig indicar assenyalant el seu uniforme.

—No se'n preocupe. Anava a prendre el bany sabatí, però puc esperar a més tard. Vostè dirà.

—De primer vull felicitar-lo pel programa d'ahir.

—Moltes gràcies! — digué orgullós.

Ens vam quedar una estona fitant-nos l'un a l'altre. No sabia com endinsar-lo en el tema principal de la meua visita. Vaig decidir oblidar-me de la via diplomàtica i optar per la més comuna i coneguda de tots. A més

a més no estava per orgues; vaig desenfundar l'eina per insinuar-li que no es tractava d'una visita professional. Automàticament va fer cara de pomes agres. Després d'haver-li dit el meu nom, arronsà les celles com si estiguera forçant la memòria.

—No és possible!!! Vostè per aquí? L'ex-nuvi de la Júlia? —preguntà contrariat i sense esma.

—El mateix en carn i ossos. Com m'heu conegut? Sembla que em deveu una llarga explicació —li vaig fer amb un to de pocs amics.

—No hi ha molt a explicar. Vaig conèixer la Júlia durant una estada d'una setmana a l'estació d'esquí de Candanxú. Ens ho pagava l'empresa. Era una xica meravellosa però amb molts problemes afectuosos. Se la veia molt deprimida. Havia tingut dos malaurats amors: el primer, amb vostè, i el segon, amb un ganàpia estranger, més trempat que un gínjol, segons ella. Quan vaig tornar a València em van assabentar del terrible accident que li va costar la vida. Segons la versió oficial de la policia, no dominava prou bé els esquís, va lliscar sobre un pendent massa pronunciat i va anar de llores contra un arbre.

Baixà la vista compungit, amb uns ulls espurnejants.

—Sí, és clar que el model del guió, si fa no fa, roman el mateix, però ha fet un canvi notable al final. No mor de la mateixa forma la protagonista.

—Naturalment; celebre que ho haja copsat de seguida. Heus ací l'originalitat del meu treball. Volia encabir-hi la història real en aquesta sèrie negra i, evidentment, m'hi vaig veure obligat a canviar el guió: l'accident es transformava en homicidi motivat per gelosia.

—I perquè deixeu entreveure com a assassí al seu nuvi?

—Era l'únic possible. Nosaltres, els guionistes, per tenir èxit hem d'inventar històries però sempre bellugant-nos dins el cap del versemblant. Una xica fadrina, simpàtica, de calé curt, autènticament engrescadora, només podia tenir problemes per part del seu nuvi amb qui havia trencat. Aquest preferia matar-la que no pas perdre-la. Però vostè n'està completament quiti de tota culpa en tractarse d'una història treta de la meua imaginació.

—Mentiu!!! Sabeu tota la veritat. Aquesta fal·làcia no se l'empassa ningú. Esteu al corrent que jo hi vaig estar amb ella, després d'haver-la coneguda vostè, que vam discutir ja que jo volia que tornara amb mi i que, dissortadament, en un moment d'ofuscació mental li vaig fotre un colp a la closca amb una bota d'esquí que tenia a l'abast de las mà. Després, vaig simular l'accident molt destrament tot vestint-la amb l'uniforme d'esquiar i deixant-la a tocar d'un arbre. Finalment, no s'atreveu a utilitzar aquesta història, però com que teniu tan poca imaginació, a la fi vau tirar el dau. Ara voldreu obtenir la fama a costa d'un altre bo i donant a conèixer el relat a tres milions i escaig de televidents.

Féu el musclo. El cor se li precipità a la boca. Era conscient que se les havia amb el vertader assassí de la víctima, no el de la ficció, amb tot el que podria comportar.

—Valga'm Déu!! Així és que ho he encertat tot —udolà.

—No ha estat un encert casual, ¿o és que posseïu uns dots extraordinaris de parapsicologia? Tot i que l'expedient del cas de la Júlia ja està arxivat, la vostra representació d'ahir pot donar peu a la bòfia a revisar-ne el cas.

—No faça cap ximpleta. La policia no us enxamparà mai si deixeu córrer l'assumpte —m'aconsellà.

—A hores d'ara, però, ja som dos a conèixer la veritat i això és molt perillós. I, comptat i debatut, vostè és doble sabedor del meu secret, en la ficció i la realitat. Fet i fet, per un costat o per l'altre, o al capdavant per ambdós alhora, sou un testimoni flagrant en contra meua per la qual cosa haureu de pagar amb la vostra vida.

—Si d'alguna manera puguera testimoniar-vos el meu silenci etern... —m'insinuà incrèdul.

—Sembla tan utòpic! —li vaig contestar tot rumiant la mostra.

El pobre home era conscient que en aquells moments valia tant com un pet a un banc. Acceptava amb el seu semblant sangglaçat la seua culpabilitat. Li havia fet escat i mat.

Sentia la fredor del gallet al meu índex dret. Va fer signe amb el braç esquerre alçat d'implorar-me quelcom o fins i tot d'atacar-me, Déu sap què!. Però no podria mai més escatir-ho. L'arma ja havia escopit el seu verí. Els dos trets sonaren com dos petarrells insonors. A boca de canó li vaig disparar en tot el costellam. No digué ase ni bèstia. Les cames li van fer figa. La catifa va esmorteir la caiguda del seu cos feixuc. Li vaig brandar el cap per assegurar-me que havia petat. Se li havia quedat una ganyota de ximple i del llavi jussà li regalimava un rajolinet de sang. Havia fet el darrer badall. El clic del plat m'indicava l'acabament del disc.

Em calia tocar pirandó a corre-cuita. D'una revolada vaig obrir la porta, vaig lliscar escales avall i em vaig fer fonedís. Me n'havia sortit gràcies a un taxi que hi passava pel carrer i que em vingué a tomb. Vaig tenir mal dau, però. Em van encaçar de seguida al cap d'uns quants dies. Aquella última mort em resultà poc menys que flagrant. Ni mai no haguera vist aquell maleït programa! L'instint de venjança m'havia traït. En certs moments de la vida cal deixar rajar els esdeveniments tal com vénen.

Oliva, març de 1986